

Nr 17.

Warszawa, dn. 29 kwietnia 1933 r.

Ogóln. zbioru Nr 575.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych — Wiceprezes Rady Związku inż. S. J. Okolski.
Redaktor odpowiedzialny inż. Maurycy Chorzewski.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Traugutta 4. tel. 714-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa”.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł 5 kwartalnie. Numer pojedynczy gr. 50.

TREŚĆ NUMERU: *Ś. P. Tadeusz Rapacki. — Ulgi w oprocentowaniu i w terminach spłaty wierzytelności hipotecznych. — Zmiany w ubezpieczeniu pracowników umysłowych. — Przykłady obliczenia składek na ubezpieczenia pracowników umysłowych. — Zmiana ustawy o czasie pracy. Przyczyny niezwłocznego rozwiązania o pracę. — Przemysł metalowo-maszynowy w lutym r. b. — Z działalności Związku Eksportowego Przemysłu Metalowego Przetwórczego. — II ogólnopolski Zjazd odlewników. — Pokaz narzędzi na Targach Katowickich — Związek fabrykantów w Poznaniu w 1932 r. — Polska flota handlowa morska. — Rozmiary światowego bezrobocia. — Dumping japoński. — Wiadomości z zagranicy. — Ceny. — Patenty.*

Ś. P. TADEUSZ RAPACKI.

Dnia 22 kwietnia 1933 r. rozstał się z tym światem ś. p. Tadeusz Rapacki, zasłużony współzałożyciel i kierownik „Cynkowni Warszawskiej” i członek Komisji Rewizyjnej Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych.

Ś. p. Tadeusz Rapacki, urodził się w Warszawie w r. 1863. Po ukończeniu Szkoły Realnej w Warszawie wstąpił na Po-

litechnikę w Rydze, którą ukończył w r. 1885 ze stopniem inżyniera-mechanika.

Początkowo poświęcił się przedziałnictwu i pracował w przedziałniach bawełny w Alzacji i we Francji. Pracę rozpoczął jako prosty robotnik, a zakończył ją jako dyrektor przedziałni Motte i Blanchot w Roubaix.

Po powrocie do kraju przystąpił razem ze ś. p. Karolem Szlenkerem do budowy przedziałni bawełny w Warszawie, której był współwłaścicielem i dyrektorem do r. 1898. Następnie stanął na czele Zakładów Przemysłowych hr. Tyszkiewicza w Wilnie. Po opuszczeniu tego stanowiska założył w r. 1905 w Warszawie wspólnie z Zygmuntem Święcickim fabrykę blachy cynkowej pod firmą „Cynkownia Warszawska

(właśc.: inż. T. Rapacki i Z. Święcicki)”, którą prowadził do ostatnich dni Swoich.

Ś. p. Tadeusz Rapacki był filistrem korporacji „Arkonja”, dla której położył wielkie zasługi.

Zmarły przy dużych zdolnościach technicznych był człowiekiem twórczego czynu, mrówczej pracy, o wielkich zaletach serca i charakteru. Kierowane przez niego przedsiębiorstwo, a z niem przemysł polski, a zwłaszcza przemysł metalowy, poniosły nieodżałowaną stratę.

Cześć Jego pamięci!

ULGI W OPROCENTOWANIU I W TERMINACH SPŁATY WIERZYTELNOŚCI HIPOTECZNYCH.

W Nr. 25 Dziennika Ustaw ukazała się ustawa z dn. 29 marca 1933 r. o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych.

Ustawa postanawia, że:

Odsetki od wierzytelności hipotecznych, istniejących w dniu wejścia w życie ustawy, należne za czas od 1 kwietnia 1933 r., obniża się do 6% w stosunku rocznym. Dotyczy to wierzytelności zabezpieczonych hipoteką umowną, oraz długów gruntowych bez względu na to, czy zabezpieczenie jest ujawnione w wykazie hipotecznym intabulacją, czy też zastrzeżeniem. Natomiast wierzytelności zabezpieczone kaucją hipoteczną (hipoteką zabezpieczającą) nie są wierzytelnościami w rozumieniu niniejszej ustawy.

Spłata kapitału wierzytelności nie może być wymagana i egzekwowana przed 1 października 1934 r.

Jeżeli dłużnik zalega z zapłatą odsetek, należnych za czas od 1 kwietnia 1933 r. dłużej niż 3 miesiące, wierzyciel należności, której zapłata uległa mocą tej ustawy odroczeniu, może wypowiedzieć ją przed terminem.

ZMIANY W UBEZPIECZENIU PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH.

Ubiegła sesja ciał parlamentarnych zaznaczyła się wybitną działalnością w zakresie ustawodawstwa socjalnego. Uległy poważnym zmianom dotychczasowe przepisy dotyczące ubezpieczeń społecznych, uległy zmianom dotychczasowe metody pozaubezpieczeniowej akcji pomocy bezrobotnym, wprowadzono pewne modyfikacje do ustaw o czasie pracy i o urlopach. Ustawa o Funduszu Pracy, który zastąpi istniejący przedtem Fundusz Pomocy Bezrobotnym, została omówiona w Nr. 14 Przemysłu Metalowego. Kolejno omówione zostaną dalsze zmiany ustawowe. Po pierwsze zajmiemy się temi zmianami, które w najbliższym już czasie wchodzi w życie. Do zmian tego rodzaju należy ustawa z dn. 22 marca b. r. „w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych” (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 229), która wchodzi w życie z dniem 1 maja b. r.

Jak wiadomo wspomniane rozporządzenie obejmuje dwa działy: ubezpieczenie emerytalne pracowników umysłowych i ubezpieczenie na wypadek braku pracy tej grupy zatrudnionych. Zmiany zostały przeprowadzone w przepisach o ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Źródłem tych zmian jest załamanie się finansowe tego działy ubezpieczenia. Wobec wzrostu bezrobocia, a więc zwiększenia się liczby pobierających zasiłki i zmniejszenia się liczby płacących składki wypłata dość wysokich i długotrwałych (9 miesięcznych) zasiłków pochłonęła fundusze rezerwowe i spowodowała zbliżenie się deficytu kasowego. Nowa ustawa ma na celu uzdrowienie finansów ubezpieczenia przez zwiększenie jego dochodów przy jednocześnie ograniczeniu wydatków na świadczenia.

Dochody ubezpieczenia zostaną zwiększone przez podniesienie górnej granicy zarobku podlegającego składce. Dotychczas 8% składka na ubezpieczenie emerytalne opłacana była najwyżej od zarobku w wysokości 720 zł. a 2%-wa składka na ubezpieczenie braku pracy najwyżej od zarobku w wysokości 560 zł miesięcznie. Według nowych przepisów, górna granica zarobku w ubezpieczeniu emerytalnym pozostaje bez zmiany, w ubezpieczeniu na wypadek braku pracy zostaje podniesiona do 720 zł., a więc do tej samej wysokości co przy ubezpieczeniu emerytalnym. Praktycznie oznacza to wzrost opłat za pracowników o wyższych wynagrodzeniach. Np. przy wynagrodzeniu w wysokości 720 zł. miesięcznie dotychczas łączna składka pracodawcy i pracownika wynosiła miesięcznie na ubezpieczenie od braku pracy 11,20 zł. (2% od 560 zł.), według nowych przepisów wynosić będzie 14,40 (2% od 720 zł.). Podział składki między pracodawcę i pracownika pozostaje niezmienny. Za ubezpieczonych nie pobierających żadnego wynagrodzenia lub wynagrodzenie niższe niż 60 zł. miesięcznie lub tylko utrzymanie, składkę opłaca w całości pracodawca. Przy wynagrodzeniu miesięcznym powyżej 60 do 400 zł., pracodawca opłaca 3/4 składki, pracownik — 1/4, przy wynagrodzeniu powyżej 400 do 800 zł., połowę składki płaci pracownik połowę pracodawca, przy wynagrodzeniu powyżej 800 zł. miesięcznie pracownik płaci 3/4 pracodawca 1/4 składki.

Ponadto wprowadzona została nowa opłata (będziemy ją nazywać dalej „dodatkową opłatą” dla odróżnienia od składki normalnej) obowiązująca wyłącznie tylko pracowników. Ubezpieczeni, których wy-

godzenie przekracza 720 zł. miesięcznie, opłacają dodatkowe 3/4 normalnej 2% składki, t. j. 1,2% od tej sumy wynagrodzenia, która przekracza 720 zł. miesięcznie. Podstawą do obliczania tej dodatkowej opłaty jest rzeczywiste wynagrodzenie, a nie policzalne według grup zarobkowych, tak jak to ma miejsce przy normalnej składce. Dotychczas za pracownika zarabiającego np. 1000 zł. miesięcznie, składka na ubezpieczenie braku pracy wynosiła 11,20 zł. (2% od 560), obecnie normalna składka wyniesie 14,40 zł. (2% od 720 zł.) oraz 1,2% od 280 zł. t. j. 3,36 zł. razem 17,76 zł. Jak już było wspomniane, dodatkową opłatę ponosi tylko pracownik, któremu potrąca się ją z wynagrodzenia łącznie z normalną składką.

Opłata dodatkowa dotyczy również wypadków, gdy pracownik pobiera wynagrodzenie z kilku źródeł. Zasady obliczania składki w tych wypadkach pozostają niezmiennione. Gdy łączna suma wynagrodzeń z kilku źródeł pracy przekracza 720 zł. miesięcznie, oblicza się składkę według wynagrodzeń za poszczególne zajęcia kolejno, poczynając od tego zajęcia, któremu pracownik poświęca najwięcej czasu, a w razie równości czasu, od tego zajęcia, za które pobiera największe wynagrodzenie. Dodatkowa opłata pracowników będzie potrącana od tych wynagrodzeń, które do tej pory były wolne od opłat. W najprostszym wypadku, gdy pracownik otrzymuje od jednego pracodawcy 720 zł. miesięcznie, od drugiego 500 i od trzeciego 200 zł., do tej pory płacił składkę tylko pierwszy pracodawca. Obecnie drugi i trzeci pracodawca obowiązani zgłosić te zarobki do Z. U. P. U. i potrącać pracownikowi 1,2% tytułem dodatkowej opłaty na ubezpieczenie od braku pracy.

W zakresie świadczeń jakie będą otrzymywać bezrobotni nastąpiły pewne ograniczenia, choć nowe przenisły przyniosły również i pewne korzyści dla bezrobotnych. Najważniejsze z tych korzyści to zwiększenie zasiłków dla lepiej uposażonych odpowiadające podniesieniu górnej granicy ubezpieczenia z 560 zł. miesięcznie do 720 zł. Bez względu na wysokość zarobku (prz. zarobkach powyżej 560 zł.) zasiłki były obliczane od 560 zł. podczas gdy według nowej ustawy obliczane będą odpowiednio do zarobku oczywiście do wysokości górnej granicy ubezpieczonego wynagrodzenia t. j. do 720 zł. miesięcznie. Jedną z dalszych korzyści ustala przepis, iż Minister Opieki Społecznej może wprowadzić udzielenie świadczeń z powodu braku pracy dla osób, których zarobek obniżył się znacznie z powodu utraty jednego lub więcej z kilku posiadanych zajęć, bądź też dla osób, które w czasie korzystania ze świadczeń objęty zatrudnieniem z wynagrodzeniem niższym niż pobierany zasiłek. Dotychczas zasiłek przysługiwał tylko w wypadku utraty wszystkich z posiadanych źródeł zarobkowania, a przyzicie jakiegokolwiek pracy całkowicie pozbawiało zasiłku. Kiedy zachodzi wypadek „znacznego obniżenia się zarobku” i w jakiej wysokości przyszwane będą zasiłki — ustali specjalne rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej.

Poważniejsze ograniczenia uprawnień ubezpieczonych zawarte są w specjalnych pełnomocnictwach nadanych Ministrowi Opieki Społecznej, który w drodze rozporządzeń może wprowadzić w okresie przejściowym w całości lub części następujące środki zaradcze, mające na celu przywrócenie równowagi finansowej w dziale ubezpieczenia na wypadek braku pracy pracowników umysłowych:

1. Przedłużenie okresu wyczekiwania, przewidzianego w art. 16 ust. 2 i 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, do 12 miesięcy (dotychczas 6 miesięcy) składkowych, przebytych w okresie dwuletnim (dotychczas rocznym).

2. Obniżenie wysokości zasiłków dla pozostających bez pracy do granic następujących:

Przy podstawie wymiaru zasiłku:		Procentowe obniżenie zasiłku:
od 60 zł. do	90 zł. wyłącznie	—
" 90 "	" 120 "	—
" 120 "	" 150 "	5
" 150 "	" 180 "	7
" 180 "	" 220 "	9
" 220 "	" 260 "	12
" 260 "	" 300 "	13
" 300 "	" 360 "	15
" 360 "	" 420 "	16
" 420 "	" 480 "	18
" 480 "	" 560 "	20
" 560 "	" 640 "	22
" 640 "	" 720 "	25
" 720 "	"	30

Obniżenie wysokości zasiłku może być zastosowane od dnia wejścia w życie przewidzianego powyżej rozporządzenia, również do osób, pobierających już świadczenia.

Z wymienionych uprawnień Minister Opieki Społecznej jeszcze nie skorzystał, tak że *tymczasem w życie wchodzi tylko zwiększenie opłat, które należy zacząć stosować do wypłat skuteczniejszych za miesiąc maj b. r.*, ze względu na to, że ustawa została ogłoszona w dn. 19 kwietnia b. r., a więc w drugiej połowie miesiąca.

Istotną cechą nowych przepisów jest obciążenie wyższych uposażeń. Rosną opłaty pracodawców od tej grupy pracowników, a już szczególnie wyraźnie rosą opłaty samych zainteresowanych. Jeśli się zważy, że w wypadku skorzystania przez Ministra Opieki Społecznej z uprażeń oszczędnościowych ta grupa najmocniej będzie dotknięta redukcją świadczeń, opłaty pracowników lepiej płatnych stają się w znacznej mierze podatkiem.

Po załamaniu się finansów ubezpieczenia na wypadek braku pracy pracowników umysłowych, ten dział oczekuje na reformę, któraby nadała jego egzystencji cechy trwałości. Z tych względów przeprowadzone reformy należy traktować jako konieczności. Nie można się jednak powstrzymać od zarzutu, iż konieczność tę załatwiono zbyt późno. Topnienie rezerw było widoczne już od dłuższego czasu. Reszta rezerw została konsumowana jeszcze w końcu r. 1932 — ratunek dla ubezpieczenia przychodzi dopiero teraz. Ograniczenie świadczeń dokonane we właściwym czasie zapobiegłoby tym trudnościom, jakie ubezpieczenie przeżywa, i ochroniłoby warsztaty pracy i pracowników od nowych opłat, których ujemne skutki zbyteczne jest podkreślać.

J. B.

PRZYKŁADY OBLICZENIA SKŁADEK NA UBEZPIECZENIA PRACOWNIKÓW UMYŚLOWYCH.

Nowa ustawa z d. 22 marca 1933 r. o zmianach w ubezpieczeniu pracowników umysłowych zmienia wysokość składek ubezpieczenia na wypadek braku pracy.

Począwszy od wynagrodzeń za miesiąc maj b. r. obowiązują zatem następująca tabela składek:

1) Grupa zarobkowa do zł. 639,99 wynagrodzenia miesięcznego pozostaje bez zmian.

2) Grupa zarobkowa od zł. 640,00 do zł. 719,99 wynagrodzenia miesięcznego:

składka na ubezpieczenie emerytalne, jak dotychczas:	
pracodawca	pracownik
zł. 25,60	zł. 25,60

składka na ubezpieczenie na wypadek braku pracy:

pracodawca	pracownik
zł. 6,40	zł. 6,40

3) Grupa zarobkowa od zł. 720,00 do zł. 800,00 wynagrodzenia miesięcznego:

składka na ubezpieczenie emerytalne jak dotychczas:	
pracodawca	pracownik
zł. 28,80	zł. 28,80

składka na ubezpieczenie na wypadek braku pracy:

pracodawca	pracownik
zł. 7,20	zł. 7,20 plus sześć piątych procentu od zarobku ponad zł. 720,00 miesięcznie.

Przykład: zarobek wyniósł zł. 800,00, pracodawca zapłaci zł. 28,80 plus zł. 7,20 czyli łącznie zł. 36,00 — pracownik zaś zł. 28,80 plus zł. 7,20 plus zł. 0,96 czyli łącznie zł. 36,96.

4) Grupa zarobkowa ponad zł. 800,00 wynagrodzenia miesięcznego:

składka na ubezpieczenie emerytalne, jak dotychczas:	
pracodawca	pracownik
zł. 23,00	zł. 34,60

składka na ubezpieczenie na wypadek braku pracy:

pracodawca	pracownik
zł. 5,80	zł. 8,60 plus sześć piątych procentu od zarobku ponad zł. 720,00 miesięcznie.

Przykład: zarobek wyniósł zł. 1720,00, pracodawca płaci zł. 23,00 plus zł. 5,80, czyli łącznie zł. 28,80, pracownik zaś zł. 34,60 plus zł. 8,60 plus zł. 12,00, czyli łącznie zł. 55,20.

Michał Dzieciolowski

ZMIANA USTAWY O CZASIE PRACY. (zł. F. E. „Ursus”)

W Nr. 27 Dziennika Ustaw poz. 227, ukazała się ustawa, wprowadzająca zmiany w ustawie z 18 grudnia 1919 roku o czasie pracy w przemyśle i handlu.

Ustawa wprowadza szereg zmian, które podajemy w streszczeniu.

Czas pracy wszystkich pracowników, zatrudnionych w przemyśle, górnictwie, handlu, komunikacji i przewozie, oraz w innych zakładach pracy, choćby nieobliczonych na zysk, wynosi 8 godzin na dobę i nie może przekraczać 48 godzin na tydzień (art. 1 p. 1).

W ten sposób skasowana zostaje tak zwana angielska sobota.

W zakładach, w których praca uzależniona jest od pory roku i warunków atmosferycznych, może nastąpić na mocy specjalnych przepisów Min. Opieki Społecznej przedłużenie czasu pracy do 10 godzin dziennie (art. 1 p. 2a).

W zakładach, w których czas pracy w tygodniu trwał krócej niż 48 godzin, dopuszczalne jest odrobienie nieprzepracowanych godzin w następnych 3 tygodniach pod warunkiem, że czas pracy na dobę nie będzie przekraczał 9 godzin. W tej sprawie należy jednak zawiadomić inspektora pracy właściwego ob-

wodu, podając wykaz dni i godzin nie przepracowanych i zamierzony rozkład czasu pracy, oraz liczbę zatrudnionych w ten sposób pracowników (art. 1 p. 3). Oczywiście praca w tego rodzaju godzinach nadliczbowych płatna jest normalnie. Natomiast płaca za godziny nadliczbowe przewidziane w art. 6 ustawy z 1919 roku p. a, b, c, d, które do tej pory wymagały wynagrodzenia powiększonego o 50% względnie 100%, wymagać będzie wynagrodzenia powiększonego o 25% względnie 50% (art. 1 p. 6).

Minister Opieki Społecznej może udzielać poszczególnym gałęziom pracy zezwolenia na niestosowanie lub skracanie przerwy, o ile wymagać tego będą warunki pracy (art. 1 p. 7).

Ustawa wchodzi w życie 1 stycznia 1934 r.

PRZYCZYNY NIEZWŁOCZNEGO ROZWIĄZANIA UMOWY O PRACĘ.

Sąd Najwyższy (Izba I C z dnia. 4.I. 1933 r. 1 997/32) ustalił następującą tezę:

Artykuł 32 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie o pracę pracowników umysłowych z dnia 16.III 1928 r. podaje przykładowo, a nie wyczerpująco, ważne przyczyny niezwłocznego rozwiązania umowy pracy, wobec czego strony nie są pozbawione prawa pomieszczenia w warunkach umowy takich przyczyn rozwiązania, o których nie wspomina art. 32 rozporządzenia.

Z u z a s a d n i e n i a: Skarga powodowa wyjaśnia, że wbrew umowie zawartej na czas określony do dnia 1 listopada 1931 roku, powód został zwolniony dnia 14 kwietnia 1931 r., a więc pensja należy mu się do końca trwania umowy t. j. za 6½ miesiąca. Pozwana firma powództwa nie przyznała, twierdząc, że nie była zadowolona z pracy powoda, jako kierownika działu, i że w myśl zawartej z powodem umowy miała prawo zwolnić go z wypowiedzeniem na trzy miesiące, co też i uczyniła. Sąd Okręgowy powództwo oddalił, a Sąd Apelacyjny wyrok I-ej Instancji zatwierdził.

Sąd Najwyższy stwierdził, iż niesłuszny jest pierwszy zarzut skargi kasacyjnej, jakoby Sąd nie rozważył, iż warunek umowy, na mocy którego niezadowolenie z pracownika może w pewnych wypadkach skutkować rozwiązaniem przed terminem umowy zawartej na czas określony, jest nieważny jako pozostający w sprzeczności z artykułem 1 i 39 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16.III 1928 r.; art. 32 wspomnianego rozporządzenia podaje przykładowo, a nie wyczerpująco, ważne przyczyny niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę, wobec czego strony nie są pozbawione prawa pomieszczenia w warunkach umowy takich przyczyn rozwiązania, o których nie wspomina art. 32 rozporządzenia.

Tezę, ustaloną przez Sąd Najwyższy dla wypadku rozwiązania umowy na czas określony, można rozciągnąć i na umowę na czas nieokreślony. W umowie o pracę mogą być więc zamieszczane ważne przyczyny (nie wyszczególnione w art. 32), które upoważniają do natychmiastowego rozwiązania umowy bez odškodowania.

B.

PRZEMYSŁ METALOWO-MASZYNOWY W LUTYM R. B.

Przegląd Miesięczny Banku Gospodarstwa Krajowego podaje w Nr. 3, następującą charakterystykę przemysłu metalowo-maszynowego w lutym r. b.

Pomimo zbliżającego się sezonu budowlanego napływ zamówień w zakładach przemysłu metalowego nie uległ wydat-

niejszemu zwiększeniu, wskutek czego fabryki pracują nadal przy ruchu ograniczonym. O pewnych przygotowaniach do zbliżającego się sezonu świadczą zwiększone zakupy żelaza dokonywane przez metalowy przemysł przetwórczy w Syndykacie Hut Żelaznych, które wyniosły w lutym około 3900 tonn, wobec niecałego tysiąca tonn w miesiącu poprzednim. Z poszczególnych branż przemysłu metalowego przetwórczego, lepiej zatrudnione były fabryki niektórych maszyn, odlewnie, wytwórnie armatur oraz walcownie metali. Nieco pomyślniej przedstawiała się sytuacja w przemyśle metalowym okręgu Radomskiego, gdzie obroty w lutym były o 20% do 30% większe niż w tym samym miesiącu roku ubiegłego. W okręgu tym poprawa zatrudnienia zaznaczyła się zwłaszcza w odlewniach, a poza tem w fabrykach niektórych artykułów budowlanych, jak rury, wanny i t. p. W okręgu bielskim natomiast, sezonowe ożywienie w przemyśle metalowo-maszynowym jeszcze nie wystąpiło. W ośrodku tym stosunkowo lepiej były uruchomione fabryki maszyn, pracując przeważnie na eksport, odlewnie, wytwórnie wyrobów mosiężnych i bronzowych oraz walcownie metali.

Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU EKSPORTOWEGO PRZEMYSŁU METALOWEGO PRZETWORCZEGO.

Na zasadzie rozporządzeń ministerjalnych o zwrocie cła Związek Eksportowy Przemysłu Metalowego Przetwórczego wystawił w miesiącu marcu 1933 r. zaświadczenia eksportowe na wywóz zagranicę następujących wyrobów przemysłu metalowego przetwórczego:

	Waga w kg	Wartość w zł
1. Odlewy żeliwne		
a) rury żeliwne	51 100	17 000.—
b) odlewy budowlane	10 633	11 400.—
c) odlewy ogrzewalnicze	—	—
d) naczynia żeliwne surowe i emaljowane	14 602	10 850.—
	76 335	39 250.—
2. Maszyny i narzędzia rolnicze	2 432	2 790.—
3. Blacha pokryta cynkiem	17 375	8 132.—
4. Wyroby z blachy	4 171	6 162.—
5. Naczynia blaszane emaljowane	47 076	86 248.—
6. Wyroby żelazne i stalowe:		
a) śruby żelazne	4 068	5 081.—
7. Butle stalowe	37 580	60 000.—
8. Maszyny włókiennicze	89 745	177 576.—
Ogółem w miesiącu marcu wywieziono	278 782	385 239.—

II OGÓLNO-POLSKI ZJAZD ODLEWNIKÓW.

Tegoroczny II-gi Zjazd Odlewniczy, odbędzie się w Warszawie w dniu 25 — 28 maja w Gmachu Politechniki.

Wstępne prace organizacyjne w chwili obecnej są zakończone. Dążąc do wydrukowania wszystkich referatów w celu doręczenia ich członkom Zjazdu w dniu otwarcia, Sekretarjat Koła zwraca się z prośbą o możliwie wcześniejsze nadsyłanie referatów pod adresem: Warszawa, Czackiego 3/5, Sekretarjat Koła Odlewników przy Stowarzyszeniu Techników Polskich.

W stosunku do organizacji poprzedniego Zjazdu Komitet Organizacyjny wprowadza zmianę, polegającą na poświęceniu referatom tylko połowy dnia, z tem, aby dać możliwość członkom Zjazdu bądź wziąć udział

w posiedzeniach Zjazdu Stowarzyszenia Inżynierów Mechaników Polskich, który odbywać się będzie jednocześnie również w Gmachu Politechniki, bądź też poświęcić na zwiedzenie Zakładów, czy też stolicy.

Jednocześnie utworzony Komitet Pań zajmie się realizacją specjalnego programu dla Pań, które przybędą wraz z członkami Zjazdu. Przewidziane jest zwiedzenie Fabryki Cukrów E. Wedel, Mennicy Państwowej i innych ciekawych obiektów stolicy o charakterze ogólnotechnicznym.

POKAZ NARZĘDZI NA TARGACH KATOWICKICH.

Grupa Producentów Narzędzi Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych postanowiła wziąć udział w tegorocznych Targach Katowickich.

Zamiarem Grupy jest dać przegląd produkcji krajowej w dziale narzędzi, aby w ten sposób przeprowadzić propagandę zużycia krajowych narzędzi i zastąpienia niemi zbędnego w wielu działach importu z zagranicy.

Ekspozyty wytwórców narzędzi zgrupowane będą na Targach na osobnym stoisku, którego organizacją zajmuje się Grupa.

Pokaz zorganizowany na Targach Katowickich stanowić będzie niewątpliwie poważny przyczynek w akcji nad rozwojem polskiego narzędziarstwa, a przede wszystkim zorientuje śląskich nabywców narzędzi w możliwościach pokrywania swego zapotrzebowania w kraju.

To też inicjatywa Grupy Producentów Narzędzi zasługuje na pełne poparcie i powitać ją trzeba z prawdziwym uznaniem.

Wszelkich informacji zainteresowanym firmom udziela Sekretariat Grupy Producentów Narzędzi — Warszawa, ul. Traugutta 4.

ZWIĄZEK FABRYKANTÓW W POZNANIU W 1932 r.

Nakładem Związku Fabrykantów w Poznaniu ukazało się sprawozdanie tej organizacji za 1932 rok. Sprawozdanie składa się z 4 części, z których dwie pierwsze poświęcone są omówieniu ogólnej sytuacji gospodarczej świata i Polski w 1932 roku, a trzecia i czwarta zawiera właściwe sprawozdanie z działalności Związku.

Część I zawiera bardzo dobrze ujętą charakterystykę roku ubiegłego, jako trzeciego roku przeżywanego kryzysu światowego. Uwagi te podajemy w streszczeniu.

Obroty w handlu międzynarodowym spadły w 1932 roku w stosunku do 1929 roku o 60%, ruch kapitałów zamarł niemal zupełnie, wzrosły niedobory budżetowe największych potęg świata, znikła z powierzchni wielka ilość warsztatów pracy, zmalały poważnie dochody społeczeństw, spadły ceny produktów rolnych i szeregu wyrobów przemysłowych do jeszcze nienotowanego poziomu, zmniejszyły się rozmiary produkcji przemysłowej do około 40% z 1929 roku a jednocześnie groźniejszym stał się problem bezrobocia.

Podobnie jak i inne kraje, również i Polska odczuła ciężko trzeci rok kryzysu, a niektóre procesy spadku koniunktury sięgnęły u nas głębiej niż gdzieindziej. Pomimo tego waluta, budżet państwowy i bilans handlowy, stanowiący jak wiadomo główną treść naszego bilansu płatniczego, wytrzymały nacisk depresji gospodarczej. Odbyło się to pod bolesnym naciskiem deflacji stosowanej przez Rząd. Wyrazem tej polityki było znaczne ograniczenie działalności ban-

ków z Bankiem Polskim na czele, które zmuszone były stosować bardzo ostrożną politykę kredytową. W dziedzinie długoterminowego kredytu emisyjnego rok ubiegły przyniósł zmianę, której dalszych konsekwencji nie można na razie przewidzieć. W myśl tak zwanej „Ustawy konwersyjnej” oprocentowanie listów zastawnych i obligacji ziemskich obniżone zostało do 4½% lub 5%, a termin amortyzacji przedłużony został do 56 lat. Na temat tej ustawy pisze Sprawozdanie słuszną uwagę, że chociaż ma ona swoich zwolenników, to jednak „jakkolwiek sprawa się przedstawia, wydaje się, że wkroczenie Państwa w kwestję tak skomplikowaną i delikatną w budowie jak wysokość procentów, gdzie odgrywa zawsze pewną rolę moment ryzyka, nie da się skutecznie rozwiązać na drodze przymusu ustawowego”.

W dalszym ciągu pisze Sprawozdanie o akcji zamknięcia nożyc cen. — Teoria obniżenia cen przemysłowych i dostosowania ich do nowych warunków w jakich znalazła się produkcja rolna wychodzi z założenia, że w układzie obecnych stosunków nie można myśleć o znaczniejszym podniesieniu cen płodów rolnych, wobec czego należy sprowadzić ceny wyrobów przemysłowych do poziomu skurczonej siły nabywczej rolnictwa, choćby poprzez nieuniknioną niżkę płac i sztywnych kosztów produkcji. Nasza polityka gospodarcza poszła po tej linii a Rząd przeprowadził obniżkę cen kartelowych. Jednak pominięto przy tej obniżce fakt, że nie inaczej jak z sztywnymi cenami kartelowymi przedstawia się sprawa z cenami uzależnionymi od państwa, a więc cenami monopolowymi, taryfami kolejowymi, pocztowymi i t. p. Obniżono wprawdzie, nieledwie już prohibicyjne, ceny spirytusu konsumpcyjnego, obniżono ceny jednego gatunku papierosów i dwu gatunków machorki krajowej, pozostały jednak niezmiennione ceny spirytusu dla celów przemysłowych, pozostały wysokie ceny papierosów, niezmiennione cen zapalek i soli jadalnej. Taryfę kolejową obniżono nieznacznie bo ledwie 3—4%, taryfa pocztowa pozostała bez zmiany.

W dziedzinie obciążeń podatkowych rok ubiegły nie przyniósł żadnej poprawy, a ogólny ciężar podatkowy zwiększył się, albowiem zaczęły działać ustawy o dodatku kryzysowym do podatku dochodowego, dodatku do podatku od nieruchomości i t. p. Nade wszystko jednak dotkliwym stał się ciężar zaległości podatkowych z dawnych lat. Zmora ta dławi życie gospodarcze i nie pozwala mu odzyskać zdrowia, albowiem życie to poza nadludzkiemi wprost wysiłkami w walce z kryzysem musi jeszcze dźwigać na sobie brzemień tych zaległości pochodzących z lepszego okresu. Załatwienie sprawy zaległości jest niewątpliwie trudne, jednak musi być ono rozwiązane, bo niepodobna przypuścić, aby można znaleźć sposób na spłacenie w obecnej chwili 700 milj. zł. zaległości w państwowych podatkach bezpośrednich — nie licząc podatku majątkowego, i nowych zaległości. Tak jak z dziedziną podatków, podobnie ma się rzecz z zaległościami składek na ubezpieczenia społeczne, które wynoszą z górą 200 milj. zł.

Omawiając gospodarkę budżetową Państwa, podkreśla sprawozdanie znaczenie deficytu budżetowego i wskazuje na konieczność przeprowadzenia równowagi budżetu państwowego drogą uproszczenia administracji i rozległych funkcji państwowych. W drugiej części sprawozdania znajdujemy ocenę sytuacji poszczególnych branż przemysłu na terenie

Wielkopolski. Bardzo ciekawe uwagi o sytuacji przemysłu metalowo maszynowego podamy w całości w najbliższym numerze „Przemysłu Metalowego”. Obecnie podajemy tylko znamienne oświadczenie dotyczące stosunku przemysłu żelazo-przetwórczego do hutnictwa. Sprawozdanie pisze:

„Kolosalnie niezdrowe stosunki na rynek metalowy wniosły jednak same huty, które prowadząc ubocznie najrozmaitsze przedsiębiorstwa metalowo przetwórcze, otrzymywały z Syndykatu przydział żelaza dla swoich potrzeb po tak niskich cenach, że niejednokrotnie były w stanie oddać gotowy towar metalowy po takiej cenie, jaką prywatny przemysł musiał płacić za samo żelazo. Sytuacja ta jest wprost paradoksalną i skroto zdiesiątkowane resztki wegetującego dziś przemysłu metalowego nie mają podzielić losu umarłych już zakładów, winien Syndykat zerwać bezwzględnie z dotychczasową zasadą zaopatrywania hut w tańsze żelazo dla ich potrzeb wewnętrznych i wyrównać winien całkiem warunki konkurencyjne pomiędzy ubocznymi przedsiębiorstwami hut a przemysłem prywatnym”.

Część III i IV Sprawozdania poświęcona jest właściwej działalności Związku. Związek Przemysłowców w Poznaniu liczył na 1 stycznia 1933 r. 156 członków. Prezydjum Związku stanowią pp. Seweryn Samulski — prezes, Fr. Maciejewski i Ign. Niedbała — wiceprezysi. Kierownikiem Biura Związku jest dyr. Fr. Łyczywek.

POLSKA FLOTA HANDLOWA MORSKA.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, ilość polskich handlowych statków morskich wynosiła na 1 stycznia r. bież. 39 jednostek t. j. od r. ub. zwiększyła się o 6 jednostek. Tonnaż wynosił 65 618 brutto rej. tonn a 37 401 netto rej. tonn. Z liczby 39 statków — 34 przypada na statki parowe a 5 na statki motorowe.

Poniższa tabelka przedstawia rozwój floty handlowej polskiej od r. 1930.

	Liczba statków	Tonaż		Z tego przypada na	
		B.R.T.	N.R.T.	parowe	motorowe
1. I. 1930	25	41 334	23 016	23	2
1. I. 1931	31	65 030	37 320	30	1
1. I. 1932	33	67 834	38 842	32	1
1. I. 1933	39	65 618	37 401	34	5

Dla porównania przytaczamy dane, dotyczące wielkości floty handlowej gdańskiej.

	Liczba statków	Z tego przypada na		Tonaż	
		parowe	motor.	B.R.T.	N.R.T.
1. I. 1930	46	34	12	151 231	84 676
1. I. 1931	52	36	17	203 508	112 113
1. I. 1932	51	33	18	212 889	117 372
1. I. 1933	53	31	22	260 270	144 222

ROZMIARY ŚWIATOWEGO BEZROBOCIA.

Corocznie Międzynarodowe Biuro Pracy ogłasza statystyki bezrobocia w ważniejszych krajach. Ostatnio ogłoszone liczby wykazują stan bezrobocia w miesiącach zimowych r. b. (luty—marzec), które to miesiące jako pełnia martwego sezonu odznaczają się niemal wszędzie największym natężeniem bezrobocia. Liczby z analogicznego okresu ubiegłego roku pozwalają stwierdzić jakie zmiany nastąpiły w poszczególnych krajach, gdzie nastąpiła poprawa, gdzie pogor-

zenie. Zastrzec jednak trzeba, że materiał statystyczny nie jest jednolity. W niektórych krajach są to notowania instytucji ubezpieczeniowych, w innych notowania związków zawodowych, jeszcze w innych rzeczywiste liczby poszukujących pracy lub liczby mniej lub więcej dalekie od rzeczywistości.

Na czele krajów europejskich o największym bezrobociu pozostają nadal: Niemcy, W. Brytania i Włochy. W krajach tych w ciągu ostatniego roku bezrobocie naogół wzrosło jednak tak nieznacznie (w stosunku do wzrostu z lat poprzednich), że można stan zatrudnienia uznać w pewnej mierze za ustabilizowany.

W krajach Środkowej Europy bezrobocie wzrosło niejednolicie. Bardzo znacznie w Czechosłowacji, bo z 631,7 tys. na 918,3 tys. (o 45%), słabiej w Austrii — z 422,7 tys. na 478,0 tys. (o 13%), w Polsce oficjalne statystyki wykazują spadek bezrobocia, w rzeczywistości jednak liczba bezrobotnych przekracza zapewne 1/2 milj. osób, a wzrost w ciągu ostatniego roku około 50 — 60 tys. osób.

We Francji po gwałtownym wzroście bezrobocia w 1931/32 r., ostatnio nastąpiło pewne polepszenie się sytuacji gospodarczej, wyrażające się stosunkowo niewielkim przyrostem bezrobocia. Znacznie większy wzrost bezrobocia nastąpił w Holandji, Belgji, a w szczególności w Szwajcarii, która do niedawna nie odczuwała jeszcze skutków kryzysu.

Również kraje skandynawskie i nadbałtyckie odczuwają w dalszym ciągu skutki pogłębienia się kryzysu.

W krajach zamorskich na pierwszy plan wysuwa się bezrobocie w Stanach Zjednoczonych A. P. szacowane na przeszło 12 milj. osób (wzrost z 31% ogółu zatrudnionych na 34%); w Japonji bezrobocie obliczane jest na 1/2 milj. osób. Spadek bezrobocia, wprawdzie nieznaczny nastąpił w Australji ze 118 tys. na 116 tys. i w Kanadzie z 82,5 tys. na 81 tys. Wzrosło natomiast bezrobocie w Nowej Zelandji z 45,6 tys. na 51,7 tys. i w Chile 47,3 tys. na 102,1 tys.

Omawiane liczby mniej lub więcej dokładnie ujmują zmiany w liczbach bezrobocia, nie dają jednak poglądu na wagę zagadnienia bezrobocia w poszczególnych krajach.

Ocenę taką można otrzymać w stosunku liczebny bezrobotnych do ogółu ludności na 0100 mieszkańców:

Stany Zjednoczone A.	100,0	Szwecja	15,8
Niemcy	95,0	Polska	15,5
Austria	71,3	Norwegja	15,1
Czechosłowacja	62,5	Węgry	9,0
W. Brytania	45,0	Francja	8,6
Włochy	30,0	Japonja	8,0
Holandja	29,1	Finlandja	6,5
Belgia	25,6	Jugosławja	1,7

J. B.

DUMPING JAPONSKI.

W Nr. 6 „Przemysłu Metalowego” z roku bieżącego zamieściliśmy artykuł p. t. „Nowe uprzemysłowienia czynnikiem potęgującym kryzys”, w którym omawialiśmy rozwój przemysłu japońskiego i jego wpływ na rynki eksportowe całego świata. Obecnie zamieszczamy streszczenie artykułu Dr. J. Winschaha, który ukazał się w czasopiśmie „Wirtschaftsdienst” z dnia 24 marca r. b. i w którym autor omawia przyczyny wzrastającej przewagi przemysłu japońskiego na rynkach eksportowych, zwracając uwagę na niebezpieczeństwo ze Wschodu.

Ekspert japoński zdąży w trzech zupełnie odmiennych kierunkach.

Przedewszystkiem Indie holenderskie: eksport europejski zmalał w tym kraju w latach od 1928 do 1932 o 54,18%, podczas gdy w tym samym czasie eksport japoński zmniejszył się tylko o 1,2%. W latach zaś 1931/32 eksport japoński wzrósł o 52%. Podobne wyniki można również zanotować i w Indiach angielskich, w Afganistanie i w Iraku.

Po drugie: kraje położone nad morzem Śródziemnym są coraz bardziej zdobywane przez wyroby przemysłu japońskiego.

Wreszcie kraje Europy. Dla podkreślenia znaczenia konkurencji japońskiej autor przytacza przykład Lancashiru (Anglja), gdzie wyroby włókiennicze japońskie są sprzedawane po cenach niższych aniżeli wyroby Manchesteru.

Również i na rynkach Stanów Zjednoczonych coraz częściej i coraz w większych ilościach pojawiają się towary japońskie.

Czemu należy przypisać ten wzrastający sukces japońskiego eksportu?

Oczywiście jedna z głównych przyczyn tkwi w bardzo niskim poziomie płac robotniczych. Obecna organizacja japońskiego przemysłu opiera się na systemie pracy, który w Europie już nie jest stosowany: jednostką pracującą jest rodzina, której jedynie szef otrzymuje wynagrodzenie. Czas pracy w tygodniu np. w włókiennictwie jest 60 godzinny.

We wszystkich dziedzinach przemysłu Japonja, jako ta, która przysłała ostatnia, skorzystała ze wszystkich wynalazków i zastosowała u siebie to wszystko, co już było dokładnie zbadane i wypróbowane.

W grudniu 1931 yen stracił część swojej wartości; w końcu ubiegłego roku deprecjacja yena wynosiła już 60%. Deprecjacja ta odbyła się bez zwiększenia obiegu banknotów, a ceny wewnątrz kraju nie zostały podniesione.

W dalszym ciągu swego artykułu autor przytacza dwa przykłady świadczące o potężnym rozwoju ekspansji ekonomicznej Japonji.

W 1932 roku w Japonji zostało wyprodukowanych 90 milionów par pantofli płóciennych na gumowych podeszwach, z tego 40 milionów zostało wywiezionych. W fabryce, która wyrabia 11 600 tuzinów par obuwia miesięcznie, koszt własny dla 120 par wynosi 48,9 yenu (1 yen = ok. 1,75 zł.). Robotnik zarabia przeciętnie 1,5 yenu dziennie, robotnica zaś 1 yen, a nawet w niektórych częściach kraju 0,70—0,80 yena. Należy przytem zaznaczyć, że w fabrykach obuwia robotnice stanowią 80% zatrudnianego personelu.

Produkcja sztucznego jedwabiu w Japonji wzrosła z 3 800 000 lbs (1 lb = 0,37 kg) w 1925 roku do 46 580 000 lbs w roku 1931. W pierwszych 8 miesiącach roku ubiegłego produkcja sztucznego jedwabiu osiągnęła już 53 miliony lbs. Japonja znajduje się obecnie na czwartym miejscu wśród producentów sztucznego jedwabiu na świecie. Japonja zdobywa dla swoich wytworów rynki jeden za drugim z systematyczną i nieugiętą dokładnością.

Jeżeli przemysł sztucznego jedwabiu na Zachodzie nie będzie się bronił, podzieli on los przemysłu włókienniczego Manchesteru, który doznał dzięki konkurencji japońskiej niepowetowanej straty.

Wartość eksportu wzrosła z 1 600 000 yen w 1926 roku do 19 700 000 yen w roku ubiegłym. W pierw-

szym kwartale ubiegłego roku suma eksportu japońskiego wzrosła 45-cio krotnie (!) w stosunku do tegoż okresu czasu z roku 1931; pomimo bojkotu, Japonja wyeksportowała do Chin w pierwszej połowie ubiegłego roku połowę swego eksportu w tym okresie.

Do wyżej wymienionych walorów eksporterów japońskich należy dodać nadzwyczajną manję naśladownictwa i kopjowania oraz metodyczne uprawianie plagjatu rysunków i wzorów, które nakładem wielkich kosztów zostały opracowane i wykonane na Zachodzie. Nie należy również zapominać o charakterze japończyka, który wytrwale dąży przez całe życie do zgóry upatrzonemu celu.

J. L.

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY.

Przemysł metalowy w Szwecji, w ostatnim marcowym numerze kwartalnika „Revue Economique de Suède”, znajdujemy następujące dane o obecnym stanie przemysłu żelaznego i metalowego w Szwecji.

W górnictwie i przemyśle metalowym w pierwszym kwartale r. b., ogólnie sytuacja nie uległa zmianie, jednak stan zatrudnienia był dość ograniczony. Natomiast huty kilkakrotnie zawieszały produkcję. W zakładach mechanicznych, poczynawszy od r. 1930, zapotrzebowanie rąk roboczych co kwartał stale maleje.

Eksport rudy żelaznej za pierwsze dwa miesiące r. b. był wyższy w tym roku, aniżeli w roku zeszłym, ale cyfry te są bez porównania niższe od cyfr z lat poprzednich. Zresztą eksport w ciągu ostatnich miesięcy coraz bardziej był hamowany przez zakazy przywozu i ograniczenia monetarne, stosowane przez różne kraje.

Dla przemysłu żelaznego rok 1932 był również mało pomysłny. Mimo dewaloryzacji korony szwedzkiej nie utrzymano eksportu na tym poziomie, co w r. 1931. Ceny w dalszym ciągu spadały, zwłaszcza spadła cena surówki. Do wytworzenia się takiej sytuacji przyczyniła się również polityka ograniczeń, stosowana na rynkach zagranicznych. Natomiast przemysł, pracujący na potrzeby rynku wewnętrznego dzięki dogodnym warunkom walutowym, mógł skutecznie konkurować z zagranicą. Również i produkcja, przeznaczona dla rynku rodzimego, nie była niższa od produkcji za rok 1931.

Poniższa tabelka przedstawia produkcję za drugie półrocze r. ub. w porównaniu z produkcją w analogicznych okresach z lat ubiegłych (w tysiącach tonn):

	lipiec — grudzień		
	1930	1931	1932
surówka	227,1	173,2	124,0
półfabrykaty	310,1	282,2	254,6
żelazo walcowane i kute	206,4	209,7	189,4

Eksport najważniejszych wyrobów szwedzkich pod względem wartości kształtował się następująco (w tysiącach koron szwedzkich):

	styczeń — grudzień			
	1929	1930	1931	1932
Łożyska kulkowe	35 669	30 792	25 446	24 823
Motory spalinowe	18 307	19 947	10 769	7 094
Maszyny elektryczne	32 504	34 467	24 069	17 749
Wirówki	18 360	17 929	14 116	10 686
Aparaty telefoniczne i telegraficzne	14 148	15 508	14 963	7 123

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 25.IV. 1933 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminium	3076	Miedź standard	928
Antymon	684	Ołów miękki	342
Cyna standard	4931	Nikiel	7459
Cynk hutniczy	467	Rtęć	8041
Miedź elektrolityczna	1061	Srebro za 1 kg	84

Na rynku londyńskim z bieżącym tygodniem ceny metali, w porównaniu z tygodniem ubiegłym, kształtowały się następująco: z wyjątkiem aluminium i niklu, których kurs pozostał bez zmiany, oraz rtęci, która spadła o ok. 5%, ceny wszystkich pozostałych metali wzrosły, przyczem najwięcej podniosła się cena srebra—o ok. 12%, antymonu o ok. 5%, miedzi standard o ok. 3%, cynku o ok. 3%, cyny o ok. 2% i ołowiu o ok. 1%.

Ceny metali w Warszawie.

F-ma „POLTHAP” Warszawa, Pańska 83 (dom własny). Tel. 330-65 notuje w ostatnim tygodniu następujące ceny ze składu w Warszawie:

Miedziana blacha	zł 2,70—3,40
Mosiężna blacha	„ 2,40—3,40
Mosiężne pręty	„ 2,10—2,95
Nowosrebrna blacha	„ 4,10—5,—
Aluminjowa blacha	„ 5,80—11,—
Aluminjowe druty	„ 6,50
Cyna w blokach	„ 5,40
Ołów	„ 0,65
Aluminium hutnicze	„ 3,65

Dom handlowy A. Gepner notował w ostatnim tygodniu następujące ceny metali:

Cyna Banka w blokach	zł 5,50 za kg.
Ołów hutniczy	„ 0,65 „ „
Cynk hutniczy	„ 0,80 „ „
Antymon	„ 1,05 „ „
Aluminium hutnicze	„ 3,80 „ „
Blacha miedziana	„ 2,75—3,40 za kg
„ mosiężna	„ 2,50—3,50 „ „
„ cynkowa do krycia dachów	„ 0,95—0,98 „ „
„ „ „ celów przem.	„ 1,— „ „
Nikiel w kostkach	„ 9,50 „ „

Cena blachy cynkowej.

Biurow Sprzedaży Polskich Walcowni Cynku w Katowicach notuje następujące ceny blachy cynkowej:

I. Dla hurtowników przy kupnie na własny rachunek i do sprzedaży w drodze komisowej:

przy kupnie 30 t. naraz . . . . . zł. 850,00 za 1 000 kg
przy kupnie mniej niż 30 t. . . . . „ 870,00 za 1 000 kg

II. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych nie w drodze komisowej — odsprzedawcom:

zł. 915,00 za 1 000 kg

III. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych ze składu konsumentom:

zł. 950,00 za 1 000 kg

Parytet: st. kol. Chebzie.

Cena blachy ocynkowanej.

Cynkownia Warszawska notuje następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 1 kg. franco stacja Warszawa.

Blacha żelazna ocynkowana gatunku najwyższego:

711×1 422×0,45 mm	0 zł 91 gr.
711×1 422×0,50 mm	0 „ 89 „
1 000×2 000×0,50 mm	0 „ 91 „

Blachy 2-go gatunku o 6% tańsze.

Ceny bez zobowiązania.

Cena odlewów żeliwnych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żeliwnych surowych dla Warszawy wynosi od 0,58 zł do 1,20 zł za 1 kg. loco fabryka.

Ceny odlewów glinowych.

Warszawskie odlewnie notują ceny surowych odlewów glinowych (aluminjowych) od 9 do 14 złotych za kilogram.

Ceny rur żeliwnych.

Biurow Sprzedaży Rur Zjedn. Odlewni „Ruropol” w Warszawie ul. Nowy Świat 35 notuje następujące ceny w złotych za 100 kg., obowiązujące do odwołania:

Rury wodociągowe (stojąco lane) . . . . . zł 49.—

+ dopłata rozmiarowa

Fasony zależnie od typu i rozmiaru o zł 13 do 25 drożej za 100 kg.

Ceny powyższe należy rozumieć franco wagon stacja załadowania przy pełnowagonowych zamówieniach.

Ceny wyrobów ogniotrwałych.

Związek Fabryk Wyrobów Szamotowych i Ogniotrwałych notuje następujące ceny z ważnością od dn. 10 września 1930 r. aż do odwołania. Ceny rozumieją się w złotych za 100 kg. franco wagon stacja załadowania.

Cegła ogniotrwała	Cegła kotłowa
zwyczajna . . . . . zł 8,80	normalna . . . . . zł 20,50
Cegła kopalakowa	Cegła kotłowa
normalna . . . . . „ 14,30	fasonowa . . . . . „ 23,—
Cegła kopalakowa	Zaprawa . . . . . „ 8,—
fasonowa . . . . . „ 15,40	„ 10,50

Patenty udzielone przez Urząd Patentowy.

17262. *Walter Thalhofer (Schaau, Lichtenstein)*. Sposób powodowania samoczynnego odpadania kamienia kotłowego od ścian kotłów lub podobnych urządzeń.
17280. *Marceli Tepicht (Sosnowiec, Polska)*. Sposób regulowania temperatury pary przegrzanej w przegrzewaczach kotłów parowych.
17152. *Aktiebolaget Atmos (Stockholm, Szwecja) i Société Alsacienne de Constructions Mécaniques (Miluza, Francja)*. Urządzenie do zasilania paliwem wirującej wytornicy pary
16500. *Eugenjusz Czerny (Zamość, Polska)*. Przyrząd do samoczynnego wytłaczania piwa.
16476. *Gilbert & Barker Manufacturing Company (West Springfield, St. Zj. Am.)*. Przyrząd do odmierzenia płynów.
16535. *Nicholas Straussler (Londyn, Wielka Brytania)*. Łódź składana.
16493. *Pilkington Brothers Limited (Liverpool, Wielka Brytania)*. Urządzenie do szlifowania i polerowania szkła.
16640. *Ford Motor Company Limited (Londyn, Wielka Brytania)*. Zatrząsk do drzwiczek.
16591. *Józef Tursz (Warszawa, Polska)*. Zamykadło np. do drzwi.
16648. *Fritz Schmidt (Waghäusel, Niemcy)*. Nożyce o ramionach, zaopatrzonych w łukowate zeby.
16600. *Gilette Safety Razor Company (Boston, St. Zjedn. Am.)*. Giętki nożyk do golenia. Zależny od patentu Nr. 11571.
16646. *Aktiowa Spolecnost drive Skodovy zavody v Plzni (Praga, Czechosłowacja)*. Oporno-powrotnik do dział.
16639. *Rudolf von Frommer (Budapeszt, Węgry)*. Dwurzędowy magazynek do nabojoj ręcznej broni palnej.
16644. *Witold Szebeko (Bydgoszcz, Polska)*. Sposób wykonywania taśm do karabinów maszynowych z rozchylaniami otworkami do oczek.
16565. *Stanisław Kozubek (Rzeszów, Polska)*. Granat ręczno-karabinowy.

Zarząd Spółki Akcyjnej

„ZJEDNOCZENI POLSCY PRZEMYSŁOWCY METALOWI, w Warszawie

zawiadamia pp. Akcjonariuszów, że Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki odbędzie się dnia 5 maja 1933 r. o godz. 18 min. 30, w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Traugutta 4 z następującym porządkiem dziennym: 1) wybór przewodniczącego, 2) rozpatrzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za rok 1932, 3) udzielenie władzom Spółki pokwitowania, 4) budżet na rok 1933, 4) wybory do Rady, 5) wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnem Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w biurze Zarządu Spółki, Warszawa, Krak.-Przedm. 5, m. 7.